

ПОД ПАЛКАТА НА Г. РОЖДЕСТВЕНСКИ – ШЧЕДРИН, КАЗАНДЖИЕВ И ШОСТАКОВИЧ

ВТОРИЯТ КОНЦЕРТ НА ГОЛЕМИЯ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР НА СЪВЕТСКОТО РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ

Миналата вечер бяхме свидетели на един изключителен триумф — втория концерт на Големия симфоничен оркестър на Съветското радио и телевизия. Онова, което ни бе поднесено от фестивалния подиум, далеч надхвърля представите за „празник“ в изкуството и свободно навлиза в областта на пълното съвършенство, където нещата трудно се анализират и още по-трудно се подават на коментар. Изпълнителско творчество от този род действително рядко може да се срещне и на най-големите световни концертни подиуми.

Втората симфония на Родион Шchedрин, млад съветски композитор, достигнал вече до големи художествени обобщения в ред творби, въвежда слушателя в напрегнатата, неспокойна атмосфера на нашето време. Тя представлява своеобразен калейдоскоп, в който се редят големи драматични градации, трагични кулминации, разгърнати епични звукови платна. Не липсват и моменти подхертано тривиални. Ползвайки съвременна техника, композитърът е свел произведението си в ясната структура на 25 следващи непрекъснати епизода („прелюди“), разпределени в няколко големи части. Интересно бе да се наблюдава разнообразният живот на големия оркестър, дишащ с първите експресивни импулси на музиката. Съвършено, например, бе изсвирено от лъковите инструменти сумрачното скерцо, чие то начало оригинално е предадено като настройване на оркестър. В друга част, скръбна и мрачна пасакалия, могъщо се извисиха една над друга две звукови вълни в хоралните звучности на всички медни и дървени духови инструменти. Те отекнаха като мрачно-тържествените акорди на някакъв исполински орган. . . Изобщо, в музиката на Шchedрин бяха доловени и извадени на показ и най-малките „рационални зърна“, разкриващи съдържанието на произведението.

Въпреки някои свои допирни точки с Втората симфония на Шchedрин, „Симфоничните химни“ на Васил Казанджиев боравят с други преживявания, от друга образно-психологическа гама. В това произведение, което с дълбочината, сериозността си и силата на въздействие е чест за българска-

та музика през последните години, отправен пункт е епичното начало. Непрекъснатият цикъл от 7 химна и 3 интерлюдия разкрива прекрасното умение на автора да очертае контурите на крупна и сложна композиция и да изгради трудна и проблемна драматургия. . . Мисля, че слушателите се убеждават непосредствено в пълната стилска яркост на изпълнението и оттам — във високите достойнства на творбата. Убедителността на тълкуването бе безспорна във всички подробности. Изкуството, с което Генадий Рождественски ни поднесе тази сложна, проблемна партитура, е просто изумително. В него поразяват абсолютната сигурност на разбирането и пресъздаването, лекотата на физическото действие. В съвършено точния език на жестовите му, еднакво чужд на опростената схема и на разточителството, има нещо от неповторимата релефна пластика на балетното изкуство. За многостранния талант на световно известния майстор на палката, досега имахме представа предимно от грамофонни плочи и радио-записи, но сега виждаме, макар и за един кратък миг, непосредствено в него. Впрочем, можем да се чувствуваме щастливи и горди, че той така богато бе отдаден на новата творба на Васил Казанджиев. Същевременно, убеждаваме се и в друго: че „Симфоничните химни“ могат да издържат съпоставката с произведения на видни композитори.

Последното произведение в програмата бе знаменитата вокално-симфонична поема на Шостакович за бас, хор и оркестър „Посичането на Степан Разин“. Мисля, че по отношение на оркестъра и хора едва ли би могло да се желае нещо по-добро. Изпълнението на Българската хорова капела „Светослав Обретенов“ бих оценил като отлично. Младият бас Димитър Петков показа прекрасно умение да се вживява вярно в музиката на Шостакович: очевидно широките линии (както у Мусоргски) и силното драматично напрежение на поемата са му много близки. Вероятно, с време той ще намери още по-точни и разнообразни вокално-физически и психологически нюанси в тази силно вълнуваща творба.

Дотук завърши официална-

та част на концерта. Двата „биса“ — „Танц на елфите“ от Берлиоз и „Проклятието на Фауст“ от Берлиоз и „Смъртта на Тибалд“ от „Ромео и Жулиета“ на Прокофиев — показаха великолепно умение на големия ансамбъл за най-фино естетично камерно музициране

(Берлиоз) и за остро драматично повествуване, в което музиката се доближава до развълнуваната човешка реч (Прокофиев).

В нашите представи възможностите — музикални, стилни, технически — на този съвършен, подвижен, силно

чувствителен, многолик апарат и неговия диригент Г. Рождественски станаха действително неограничени. Съветското изпълнителско изкуство показва истинския си величествен и човечен облик.

Стефан Лазаров

